

2020-04-17

Dnr: REV 7–2020

Region Västerbotten
Regionfullmäktige
Organisationsnummer:
232100-0222

Revisionsberättelse för år 2019

1 Inledning

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som regionstyrelsen och nämnder bedrivit under år 2019. Revisorer i kommunalförbund, stiftelser med flera har granskat regionens kommunala företag och kommunalförbund.

Styrelsen och nämnderna ansvarar för att verksamheter bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheterna. De ansvarar för att det finns en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen och nämnderna ansvarar också för att det finns en tillräcklig återrapportering till fullmäktige. Revisorerna har till uppgift att granska verksamhet, kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi har genomfört 2019 års granskning i enlighet med kommunallagen, fullmäktiges revisionsreglemente och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen är genomförd med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning i ansvarsfrågan. Underliggande revisionsrapporter finns på www.regionvasterbotten.se.

1.1 Sammanfattande iakttagelser

Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden redovisade för år 2019 stora ekonomiska underskott. Styrelsen och nämnden hade också svaga resultat för sina verksamhetsmål. Vi bedömer att det krävs genomgripande förändringar för att framför allt hälso- och sjukvårdsnämnden framöver ska klara av sitt uppdrag. Region Västerbotten är dock inte ensam om att ha problem med sin ekonomi. Hälso- och sjukvården är hårt ansträngd i hela landet. Flera av de övriga regionerna har också svaga ekonomiska resultat för sina verksamheter. Vår sammanvägda bedömning är att regionstyrelsen, övriga nämnder och beredningar i allt väsentligt genomförde sina verksamheter på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Positivt var att Region Västerbotten inom flera områden hade goda medicinska resultat.

Det finns brister som behöver åtgärdas. Flera av bristerna har vi uppmärksammat tidigare år. En tillbakablick visar att problemen har byggts upp under en lång period. Det är inte hållbart att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte åtgärdar de brister som vi påtalar. Våra viktigaste iakttagelser för år 2019 är i sammanfattning:

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden hade för år 2019 svag styrning och kontroll över sina ansvarsområden. Vi bedömer att den svaga styrningen bidrog till att försämra resultaten för styrelsen och nämnden. Även flera av de övriga nämnderna hade för svagt utvecklad styrning och kontroll.
- Tjänstemannastödet till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden var i flera avseenden för svagt utvecklat. Utvecklad beredning, otydligheter i ansvar och befogenheter och frånvaro av formellt beslutade processer, arbetsformer och rutiner bidrog till stora svårigheter för styrelsen och nämnden att styra sina ansvarsområden. Revisorerna bedömer att tjänstemannastödet försämrades under år 2019. Det svaga stödet riskerar att underminera den demokratiska styrningen. Det svaga tjänstemannastödet riskerar också att försätta enskilda ledamöter i besvärliga lägen.
- Regionen saknade ett fungerande ledningssystem. Detta bidrog till svårigheter i den politiska styrningen men också för verksamheterna att veta hur processer skulle vara utformade och vilka regler som gällde i regionen.
- Ägarstyrningen av regionens kommunala bolag var för svagt utvecklad.
- Regionstyrelsens uppsikt var inte tillräcklig.

I avsnitten nedan kommenterar vi iakttagelser för regionstyrelsen och nämnderna.

2 Regionstyrelsen

För år 2019 redovisade regionen ett positivt resultat på 225 miljoner kronor. I förhållande till budget var det ett överskott med 144 miljoner kronor. Bidragande orsaker till att regionen redovisade överskott var en ändrad värderingsprincip för finansiella tillgångar samt ökade riktade statsbidrag som kom sent på året. Balanskravsresultatet för år 2019, där resultatet justerats enligt särskilda regler i kommunallagen, var negativt med ett underskott på 333 miljoner kronor. Detta underskott ska enligt kommunallagen återställas inom tre år. Regionens verksamheter hade ett underskott mot budget med 483 miljoner kronor.

Det är inte hållbart att verksamheterna år efter år redovisar stora underskott. Det är allvarligt att verksamheternas kostnader åter översteg den finansiering som fanns att tillgå i form av skatter, statsbidrag och vårdintäkter. Under flera år har vi uttryckt oro för verksamheternas ekonomi. Vi är kritiska till regionstyrelsens utvecklade beredning av fullmäktiges budget. Vi anser att regionstyrelsen på ett bättre sätt i förslaget till 2019 års budget borde ha analyserat de risker som fanns när det gällde förutsättningarna för styrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden att klara sina budgetar. Vi är också kritiska till att reg-

2020-04-17

ionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte vidtog tillräckliga åtgärder för att klara fullmäktiges budget.

För sitt ansvarsområde som nämnd redovisade regionstyrelsen ett underskott med 101 miljoner kronor vilket motsvarade en avvikelse med -3,5 procent i förhållande till budget. Vår sammantagna bedömning är dock att regionstyrelsen i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett tillfredsställande sätt.

2.1 Styrning och kontroll

Fördjupade granskningar år 2019 visar att regionstyrelsen inte hade en tillräckligt utvecklad styrning och kontroll. Frånvaro av ett fungerande ledningssystem, outvecklad ärendebereidning och svagt utvecklat tjänstemannastöd bidrog till att styrelsen inte hade en tillräcklig styrning och kontroll.

2.2 Ägarstyrningen

Ägarstyrningen av regionens kommunala bolag var för svagt utvecklad. I regionen saknas strukturer och organisering för en väl fungerande ägarstyrning. Flera av bolagens ägardirektiv och bolagsordningar var inaktuella och i behov av revideringar.

2.3 Uppsiktsplikten

Regionstyrelsens uppsikt över övriga nämnder och kommunala företag var inte tillräckligt utvecklad. Inför kommande år bör styrelsen öka sin ambitionsnivå.

3 Hälso- och sjukvårdsnämnden

Vi bedömer att hälso- och sjukvårdsnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Inom flera områden redovisade nämndens verksamheter goda medicinska resultat. Positivt var också att tillgängligheten till specialiserad vård förbättrades jämfört med år 2018. Nämnden hade dock ett stort ekonomiskt underskott med 380 miljoner kronor. Det motsvarade en avvikelse på -7,7 procent i förhållande till budget. Även för verksamhetsmålen var resultaten svaga. I flera år har vi påtalat att det behövs krafttag för att nämnden ska klara av att genomföra sitt uppdrag. Vi anser att nämnden var för passiv under år 2019. Nämnden tog få beslut om åtgärder under året.

3.1 Styrning och kontroll

Granskningar år 2019 visar att nämnden hade svårt att styra och kontrollera sitt ansvarsområde. Ett exempel på svag styrning finns inom personalområdet. För år 2019 beslutade hälso- och sjukvårdsdirektören om anställningsrestringer i syfte att minska antalet anställda och bromsa de ökade personalkostnaderna. År 2019 ökade personalen med 106 årsarbeten. Även kostnaderna för hyrpersonalen ökade. Vi anser att nämnden inte vidtog tillräckliga åtgärder för att klara sin personalbudget. För år 2019 uppgick underskottet för personal till 205 miljoner kronor.

4 Regionala utvecklingsnämnden

Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Nämnden redovisade ett underskott mot budget med 3,7 miljoner kronor. Detta motsvarade en negativ budgetavvikelse med 1,2 procent.

4.1 Styrning och kontroll

Granskningar år 2019 visade att nämndens styrning och kontroll behövde utvecklas. Nämnden hade inte beslutat om mätbara mål. Utifrån nämndens redovisning är det svårt att bedöma om resultaten var tillräckliga. Nämnden kan också utveckla kvaliteten på arbetet med den interna kontrollen.

5 Folkhögskolestyrelsen

Folkhögskolestyrelsen redovisade ett resultat i enlighet med budget. Vi bedömer att folkhögskolestyrelsen i huvudsak genomförde verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Styrelsen behöver dock arbeta med att förbättra arbetet med den interna kontrollen.

6 Patientnämnden

Patientnämnden redovisade ett överskott med drygt 0,5 miljoner kronor. Vi bedömer att patientnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Nämnden behöver dock arbeta med att förbättra styrningen och uppföljningen med hjälp av mätbara mål samt förbättra arbetet med den interna kontrollen.

7 Kostnämnden i Lycksele

Nämnden redovisade ett underskott med 2,4 miljoner kronor. Det motsvarade en negativ avvikelse med 5,8 procent av de budgeterade intäkterna. Vi bedömer att kostnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Nämndens målstyrning och interna kontroll var dock inte tillräckligt utvecklad.

8 Måltidsnämnden i Skellefteå

Vid årets slut redovisade nämnden ett balanserat överskott med 3,1 miljoner kronor. Vi bedömer att måltidsnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Nämnden hade i huvudsak en tillräckligt utvecklad styrning och kontroll.

9 Beredningarna för folkhälsa och demokrati

Vi bedömer att de tre beredningarna för folkhälsa och demokrati i allt väsentligt genomförde sina uppdrag på ett tillfredsställande sätt.

10 Ansvarsprovning

Vi bedömer sammantaget att regionstyrelsen, övriga nämnder och beredningar i Region Västerbotten i allt väsentligt genomförde sina verksamheter på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2020-04-17

Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden redovisade dock stora ekonomiska underskott.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Den finansiella redovisningen är framtagen i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer att måltidsnämnden i Skellefteå hade en tillräcklig intern kontroll. Vi bedömer att regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden, folkhögskolestyrelsen, patientnämnden och kostnämnden i Lycksele **inte** hade en tillräcklig intern kontroll.

Vi bedömer att regionen uppnår samtliga av fullmäktiges finansiella mål. Regionen klarade målet om ett positivt resultat på minst 1,0 procent av skatter och generella statsbidrag. Utfallet för detta mål var 2,7 procent. Regionen klarade också målet om att investeringar skulle finansieras inom ett låneutrymme på 3 000 miljoner kronor och att soliditeten inte fick understiga 18 procent. Regionen klarade även målet om att 40 procent av pensionsåtagandet skulle vara finansierat år 2019. Vi bedömer att regionen **inte** uppfyller fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och kostnämnden i Lycksele hade stora underskott i förhållande till budget.

När det gäller verksamhetsmål bedömer vi att resultaten för måltidsnämnden och folkhögskolestyrelsen var förenliga med fullmäktiges mål. För regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden var resultaten **inte** förenliga med fullmäktiges verksamhetsmål.

För regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden och kostnämnden var redovisningen av måluppfyllelsen inte tillräckligt utvecklad för att det skulle vara möjligt att bedöma om resultatet var förenligt med fullmäktiges mål.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för regionstyrelsen, övriga nämnder, beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner regionstyrelsens årsredovisning för år 2019.

Våra ställningstaganden är baserade på de rapporter som finns redovisade i en bilaga till revisionsberättelsen.

Regionens revisorer den 17 april 2020

Edward Riedl, ordförande
Bert Öhlund, vice ordförande
Thomas Nordenstam
Mattias Sehlstedt
Britta Enfält
Inger-Ann Omma
Bertil Burén

Revisionsberättelsen undertecknas genom digital signering.

Bilagor till revisionsberättelsen för år 2019

Regionens revisorers fördjupande granskningar år 2019:

01/2019 Uppföljande granskning av hantering av lönetillägg

02/2019 Granskning av redovisning av kostnader i projekt

03/2019 Hantering av avtal år 2019

04/2019 Resor och representation

05/2019 Produktions- och kapacitetsstyrning

06/2019 Hantering av läkemedelskostnader

07/2019 Samverkan om vård till barn och unga med psykisk ohälsa

08/2019 Barn- och ungdomspsykiatri

09/2019 Tillämpning av delegationsordningar år 2019

10/2019 Uppföljande granskning av investeringsprocessen

11/2019 Granskning av företagsstöd

12/2019 Styrning och kontroll över projekt

Regionens revisorers grundläggande granskningar år 2019:

Gr 01/2019 Granskning av delårsrapport 2019-08-31 – finansiell del

Gr 02/2019 Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport per augusti 2019

Gr 03/2019 Granskning år 2019 av gemensam måltidsnämnd i Skellefteå

Gr 04/2019 Granskning år 2019 av kostnämnden i Lycksele

Gr 05/2019 Granskning år 2019 fullmäktiges beredningar för folkhälsa och demokrati

Gr 06/2019 Granskning år 2019 av folkhögskolestyrelsen

Gr 07/2019 Granskning år 2019 av patientnämnden

Gr 08/2019 Granskning år 2019 av regionstyrelsens ansvar som nämnd

Gr 09/2019 Granskning år 2019 av stiftelser och fonder – finansiell del

Gr 10/2019 Granskning år 2019 av förvaltare av stiftelser och fonder

Gr 11/2019 Granskning år 2019 av regionala utvecklingsnämnden

Gr 12/2019 Granskning år 2019 av hälso- och sjukvårdsnämnden

Gr 13/2019 Granskning av årsredovisning 2019 – finansiell del

Gr 14/2019 Granskning av årsredovisning 2019 - redovisad måluppfyllelse

Gr 15/2019 Granskning år 2019 av regionstyrelsens uppsikt**

Gr 16/2019 Sammanställning av iakttagelser år 2019

Av regionen bildade stiftelser:

Stiftelsen Västerbottens Museums samlingar 894003-5390
Revisionsberättelse

Stiftelsen Skellefteå Museum 894700-8309

- *Revisionsberättelse**

Stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele 895400-6659

- *Revisionsberättelse**

Emma Ricklunds stiftelse 896100-1651

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen AC utveckling 894701-6161

- *Revisionsberättelse**

Stiftelser och fonder förvaltade av regionen:

Samfond för bidrag till patienter vårdade vid Norrlands universitetssjukhus 894001-9766

- *Revisionsberättelse*

Willy Landsbergs stiftelse 894001-9782

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen Johan Albert Marklunds frisängsfond 894701-1931

- *Revisionsberättelse*

Kommunalförbund:

Kommunalförbundet Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (NMD) 222000-1313

- *Revisionsberättelse*

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg 222000-3152

- *Revisionsberättelse*

Norra sjukvårdsregionförbundet 222000-1651

- *Revisionsberättelse*

Kommunala bolag:

AC-Net Internservice AB 556930-5278

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport*

Bilagor till revisionsberättelsen för år 2019

AC-Net Externservice AB
556538-4095

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport*

Skogsmuseet i Lycksele AB
556720-4184

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport**

Science Park i Umeå AB
559085-0276

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport*

*Dokumentet har inte inkommit i tid till revisorernas slutrevision den 17 april 2020. Dokumentet översänds till regionfullmäktige vid ett senare tillfälle.

Norrlandsoperan AB
556529-6190

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

**Rapport färdigställs efter den 17 april.

Västerbottensteatern AB
556214-5184

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Länstrafiken i Västerbotten AB
556071-4478

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Bussgods i Norr AB
556036-3284

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Norrtåg AB
556758-3496

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport*

ALMI Företagspartner Nord AB
556735-6398

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport 1*
- *Granskningsrapport 2*

Norrbotniabanan AB
556755-2517

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Skellefteå museum AB
556139-0344

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Västerbottens museum AB
556534-0527

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Signatursida

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande undertecknare:

Namn	EDWARD RIEDL
Titel, Organisation	Ordförande, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-17 11:29:12 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_056c8c06d8cf689beea7b4c12907f1c5f8

Namn	BERT ÖHLUND
Titel, Organisation	Vice ordförande, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-17 11:29:44 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_09de9800fc53b373fb3db7f3715c0517b0

Namn	MATTIAS SEHLSTEDT
Titel, Organisation	Revisor, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-17 11:29:50 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_066c3b2250ad312b34f5f1f23b1e9f1a2d

Namn	BRITTA ERIXON ENFÄLT
Titel, Organisation	Revisor, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-17 11:39:42 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_05ce2d8870c3c9718cc22868a8e0b82aca

Namn	BERTIL BURÉN
Titel, Organisation	Revisor, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-17 11:40:44 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_085d9b21d56dda8f57ebc57df8f63e35e7

Namn	Tomas Teodor Ingemar Nordenstam
Titel, Organisation	Revisor, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-17 11:55:17 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_05bb0626e10b703e71f4951e667014be93

Namn	INGER-ANN OMMA
Titel, Organisation	Revisor, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-17 12:31:24 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_08f447398795da517f4036633e1e865ef5

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)